

Teksti: Tarja Repo
Kuvat: Haastateltavat

Verkkoalusta tuo uusia työkaluja opetukseen

"Oppimisympäristö toimii muiden etujensa lisäksi uupumattomana eriyttäjänä. Se integroi tietotekniikan osaksi opiskelun arkea", kuvailee Anita Nehrenheim (s. 12–13).

"Verkko-oppimisympäristö on muuttanut opetukseni", summaa ruotsin ja englannin opettaja Anita Nehrenheim. Myös hänen kollegansa Tarja Virtanen ja Pirjo Viitanen saavat verkosta kosolti lisäarvoa työhönsä. Käytössä heillä on Portti, Peda.net ja Opit. Kääntöpuolena on lisääntynyt työtaakka varsinkin alkuvaiheessa.

Tarja Virtanen ylläpitää lähes päivittäin ranskan ja vähän harvemmin saksan verkkosivujaan. Hän ei rajoita niiden käyttäjäkuntaa, koska aineisto voi kannustaa opiskelussa muitakin kuin hänen omia oppilaitaan. (S. 13–14.)

Anita Nehrenheimille oppimisympäristö on

Portti nykyaikaan

Tietokonefriikiksi tunnustautuva ruotsin ja englannin opettaja Anita Nehrenheim Turusta on rakentanut omaa kieliporttiaan verkkoon muutamana vuodelta. Oppimisympäristö taipuu luokassa harjoitteluun, testaukseen, eriytykseen ja motivointiin.

tä tehty. Lisäksi uudet keskusteluviestit pitäisi nähdä keskitetysti.

Turun yliopiston kehittämä Portti on levinnyt myös moneen ympäristökuntaan. Tavoitteena on synnyttää Varsinais-Suomeen oppimisverkosto. Tänä syksynä otettiin käyttöön Koti-Portti koulun ja kodin yhteydenpitoa varten.

Selkeässä alustassa on jokaiselle käyttäjälle kotikansio, jonka kautta voi julkaista materiaalia muillekin. Julkisella puolella on joitakin valmiita opetusohjelmia ja -aiheita, mutta periaatteessa Portti on avoin työväline, jonka kansioihin luodaan itse sisältö. Alustaa voi käyttää kotona ja koulussa.

Helppokäyttöisyys on valttia

Verkko on muuttanut hänen opetuksensa – vaikka alku olikin hankala. "Ensimmäiset kurssikokemukseni olivat mieleenpainuvia. Olin eksyksissä, enkä tajunnut mitään. Tämä sai minut ensin vastustamaan oppimisympäristöjä." Hän muistuttaa, että käyttöönotto ei saa olla liian monimutkainen.

Sitten Anita Nehrenheim on päässyt sinuiksi oppimisympäristöjen kanssa. Hän käytti aikaisemmin omaa kotisivuaan opetuksessa, mutta se ei tuonut riittävästi etuja. Nyt käytössä on Turun opetustoimen Portti-alusta, jota hän kuvaa oivaksi työvälineeksi.

Puutteena hän pitää sitä, että opettajan Portissa ei näy, kuka siellä on käynyt ja mi-

Tehtäviä, projekteja, materiaaleja

Anita on vienyt Porttiinsa muun muassa tehtäviä, projekteja, linkkejä, tietoja ja monia materiaaleja. Hän on tehnyt jokaiselle luokalle-asteelle ja molemmille kielille omat kansionsa. Lisäksi on kielen Yhteinen kansio. Jokaisella oppilaalla on oma yksi-

"Eriyttäminen käy atk-luokassa itsestään, mutta täytyy huolehtia, että oppilaat eivät eksy muille sivustoille", Pirjo Viitanen sanoo (s. 14).

tyinen kansionsa, jonka kirjoituksista kertyy "omaelämäkerta".

Luokka-asteiden alakansioissa on muun muassa Hot Potatoes- ja Power Point -ohjelmilla tehtyjä tehtäviä ja keskustelupalstoja sekä yhteinen kansio kaikille harjoituksille ja tehdyille projekteille. Kerran lukukaudessa tai vuodessa luokka tekee atk-projektin, joka voi olla vaikka päiväkirja virtuaalimatka tai oppikirjan fraaseille perustuva sarjakuva. Opettajan oma materiaali on tallella hänen yksityisellä alueellaan.

"Alustan ylläpitäminen vaatii aikaa, mutta sen mukanaan tuoma itseenäisen työn ja opiskelun malli on helpottanut työtäni, koska uskallan rohkeammin antaa vastuuta oppilaalle. Opettajalle jää enemmän henkilökohtaista aikaa kullekin."

- Anita Nehrenheim

Anitan Portti on toistaiseksi vain omien oppilaiden käytössä. "Yleensä tuntini sisältävät sekä yhteisen osion että itsenäistä työskentelyä, jolloin oppilaat voivat mennä alustalle. Jokainen ryhmä menee ennen koetta atk-luokkaan opiskelemaan aiheita, joista on tehty suunnitelma jo kotona."

Verkkoa voi käyttää monin tavoin

Anitan oman luokan kaksi konetta ovat käytössä lähes joka oppitunti, ja lisäksi käytävällä on yksi kone, alakerrassa seitsemän ja koko koulussa kaksi atk-luokkaa. Nyt myös oppilaat tekevät Porttiin joitakin sisältöjä integroiden tietotekniikan tunnilta. "Haluan näyttää oppilaille, että verkkoa voi käyttää monin tavoin kielen opiskelussa sekä koulussa että kotona. Internet ei koko laajuudessaan ole kovin luotettava oppimisympäristö, mutta Portti linkkeineen ja keskusteluineen on hallittua avoimen netin opetuskäyttöä, ja se mahdollistaa myös yhteistoiminnallisen opiskelun."

Alustojen käytön yleistymistä kouluissa estää hänen mielestään ajanpuute sekä huima teknologian, sovellusten ja palveluiden kehitys, josta koulut jäävät jälkeen. Ongelmia ovat myös vertaistuen puute ja työnteko ilman korvausta.

À la maison – sivusto

Opiskele taloon ja kotiin liittyvää sanastoa: À la maison – sivusto. Omaa tuotettua materiaalia 260 sivua!

Une semaine à Paris (11.8. – 18.8.2006).

Quelle rentrée! Keliharjoittelua takana ja Pariisi oli superbet!

Katsele videokonferenssia!

Itin lukion ja Mukkulun lukion opiskelijat keskustelivat ranskaksi: VIDEO 1 ja VIDEO 2.

Sander, kiitos kuluneesta vuodesta!

Katso Sanderin haastattelu. Huom. haastattelu tehty lokakuussa 2005.

Voie Expresse
ranskan virtuaalilukua

Peda.netissä oleva Tarja Virtasen ranskan kielen kotisivu:
www.peda.net/vera/ja/iitti/lukio/ranska.

Tarja Virtaselle verkko tarjoaa

mielekkästä puurtamista

Oppimisalusta on antanut runsaasti lisäarvoa työlleni, vakuuttaa Tarja Virtanen, joka työskentelee Itin lukion ja perusasteen ranskan ja saksan lehtorina. Hän on löytänyt paljon mielekkästä käyttöä Peda.net-verkkovälineille, joita käyttää varsinkin ranskan opetuksessa lähes päivittäin. Erityisesti materiaalin kokoamis- ja jakelualustaa Veräjää klikkilaan tiuhaan tahtiin.

Hän on tehnyt jokaiselle oppikirjalle oman veräjän ja niiden aliveräjiksi kirjan kappaleet, joissa on muun muassa kappaletta tukevia sanasto- ja kielioppiharjoituksia.

Veräjällä tavataan

Kirjaveräjien lisäksi Virtasen tekemiltä ranskan kotisivuilta löytyy veräjät kielipille, sanastolle, sanakirjoille, musiikille,

videoille ja opintomatkoille. Frankofonia-nimisen veräjän alla on 30 ranskan kielen maan omat sivustot.

Veräjistä löytyy linkkejä, PP-esityksiä, Hot Potatoes -tehtäviä, doc- ja äänitiedostoja, videoita ja kuvia. Peda.nettiin voi luoda suoraan aukkotehtävän, eikä se vaadi koodikielen taitoja. Sinne voi tehdä palaute-lomakkeen tai avata verkkokeskustelun. Myös RSS-tiedotteet ja blogit on helppo asentaa. "Itse koen käteväksi tiedottamisen ja muistuttamisen. Jos opiskelija on ollut poissa, laitan tehtävät verkkoon."

Koulun tarpeisiin ihanteellinen alusta

Alusta otettiin käyttöön Itin lukiossa vuonna 2000. Virtasen mukaan se on edullinen ja koulun tarpeisiin ihanteellinen. Opettajan on helppo muokata sitä,

ja ohjelmaksi riittää nettiselain. Peda.nettiä kehittää Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos, jolta saa tukea ja koulutusta. Veräjän lisäksi Peda.netiltä voi tilata verkkolehden, jonne oppilaat tekevät artikkeleita.

”Olen aina kokenut sanaston opiskelun ja oppimisen ongelmalliseksi, mutta Peda.netissä olevien sanastoharjoitusten myötä olen havainnut, että oppiminen on ollut paljon tehokkaampaa.”

– Tarja Virtanen

Alustan oppimappiin Tarja on tehnyt saksan kurssin lähinnä Pohjois-Kymenlaakson etäopetustarjottimelle, mutta hänen omat oppilaansa voivat opiskella siellä silloin, kun kurssi menee päällekkäin jonkun toisen kanssa.

Verko-opiskelusta hän löytää monta etua. ”Kun siirrymme vaikka Kamerun-aiheiseen tekstiin, voin motivoinniksi näyttää videon, joka on valmiiksi linkitetty veräjään. Tai kun opiskellaan jonkin kappaleen sanastoa, verkossa voi ensin yhdistellä sanoja ja kokeilla sitten kirjoittamista. Palautteen saa heti.” Eriyttäminen kesken oppitunnin onnistuu helposti, sillä opiskelijan voi aina ohjata Peda.nettiin.

”Työmääräni on lisääntynyt, mutta toisaalta työ on muuttunut mielekkäämmäksi. Peda.netin myötä olen ajautunut ranskan oppikirjan verkkomateriaalin tekoon ja Voie Expresse -virtuaalikoulutoimintaan. Kaikki nämä tukevat toisiaan ja heijastuvat opetustilanteissa.”

Koeviikolla atk-luokkaan

Oppilaat ovat jo tottuneita työympäristön käyttäjiä ja osaavat jopa pyytää tietynlaisia tehtäviä. Viimeistään koeviikolla ryhmä harjoittelee atk-luokassa. ”Tänä syksynä aloitti yli kaksinkertainen määrä ranskan opiskelijoita tavalliseen verrattuna, ja yksi syy on varmasti virtuaaliopetuksen näkyvyys.”

Kaikissa kouluissa ei Virtasen arvion mukaan innostuta tietokoneista. ”Työmäärä kasvaa mutta palkka ei. Valitettavasti itse en osaa ajatella järjellä, vaan kun saan kolme pientä tyttöäni nukkumaan, alkaa äiti rentoutua tekemällä palkatta materiaalia verkkoon.”

Pirjo Viitanen on kokeillut

motivointia ja eriyttämistä verkossa

Tietokonetyöskentelyn vaikutuksia oppimistuloksiin on vaikea osoittaa suoraan, mutta motivaatiota verkko lisää. ”Kaikentasoiset oppilaat hyötyvät, koska eriyttämien tapahtuu ikään kuin huomaamatta”, aprikoi saksan ja ruotsin kielen opettaja Pirjo Viitanen. Hän käyttää Opit-alustan kaikkia työvälineitä.

”Kaikki oppilaat menevät innolla atk-luokkaan, ja jopa kirjoitelmat ovat haluttuja tehtäviä. Syynä on varmasti se, että he voivat itse valita vaikeustasonsa ja usein myös sen, mitä tehtäviä tekevät ja miten. Myös välitön palaute ja parin kanssa työskentely motivoivat”, taustoittaa Espoon Haukilahden yläkoulussa opettava Viitanen.

Tuorein yllätys hänelle oli, miten innokkaasti oppilaat lähettivät sähköpostia puolalaisille saksan opiskelijoille. Tarkoitus on kokeilla myös chattailua puolalaisten kanssa eTwinning.netissä, joka on hänen mielestään hyvinkin kokeilemisen arvoinen.

Valmiit tehtävät ja omat kansiot

Espoossa on käytössä WSOY:n Opit. Alussa Pirjolle oli eniten hyötyä valmiiden oppimateriaalien tehtävistä – varsinkin, kun saman kustantajan kirjoihin löytyy tehtäviä kappaleittain. Hän pitää alustaa hyvänä, vaikka parantamista löytyy erityisesti sähköpostin ominaisuuksissa.

Viitanen käyttää edelleen valmiita tehtäviä ja lisäksi ilmoitustaulua tiedotteille. Hän käyttää myös opintokonaisuuksia viestittääkseen vaikkapa siitä, mitä tehdään atk-luokassa. Siellä kun opettajan aika ja huomio ovat kortilla.

Yhä enemmän käytetään omia kansioita, joihin oppilaat tekevät kirjoitelmiaan. Niiden lähettäminen ja kommentoiminen on helppoa, ja kaikki pysyy tallessa. Töitä julkaistaan vitriinissä. Opitista voi myös katsoa koetehtäviä ja printata niitä.

Tiedotusta verkossa ja sähköpostitse

”Vanhempiin pidän yhteyttä sähköpostilla. Olen antanut vain Opit-osoitteen, jotta työ ja vapaa-aika eivät sekoittuisi. Oppilaitakin olen kehottanut meilaamaan, jos he eivät tiedä vaikka läksyjä oltuaan poissa. Myös kollegoiden kanssa käytän sähköpostia ja olemme viritelleet keskustelupalstaa – tois-taiseksi laihoin tuloksin, sillä keskustelu on luontevampaa koulussa.” Koulu käyttää tiedottamiseen Opitin etusivua. Viitanen toivoo, että sitä muokataan vielä enemmän kotisivun kaltaiseksi.

”Tietokone on keventänyt kotihommia. En juuri kanniskele viikkoja kotiin. Mutta oppilaat on ensin opetettava käyttämään esimerkiksi kansioita ja kirjoittamaan niihin jo kotona.”

”Verko-oppimisolustojen käyttöä luullaan vaikeaksi, vaikka asia on päinvastoin. Se on helppoa!”

– Pirjo Viitanen

Oppilaille kokeisiin harjoittelu on helppoa sekä koulussa että kotona. Opettaja voi seurata oppimishistoriasta, ketkä ovat tehneet tehtäviä ja milloin. Työtapoihin on tuonut myönteistä muutosta vitriini, josta oppilaat voivat lukea toistensa tuotoksia. Alusta kirjaa oppilaan koulussa ja kotona tekemät tehtävät, ja opettaja voi antaa henkilökohtaista palautetta. ”Tästä kannattaa mainita oppilaille, koska ekstraharjoittelun voi ottaa huomioon arvioinnissakin.”

Alussa verkko tuo opettajalle lisätöitä, jos hän luo kullekin ryhmälle oman opetuskokonaisuuden. Sen jälkeen tehtävien ja muiden viestien lähettäminen sujuu vattomasti.